

SMARTCOOP ERKENDE CVSO

Bijzonder verslag over de
erkenning als "sociale
onderneming"

Evolutie van het juridisch kader

Het koninklijk besluit van 28 juni 2019 tot vaststelling van “de voorwaarden van de erkenning als landbouwonderneming en als sociale onderneming” heeft in de loop van het vorige boekjaar het wettelijke kader gewijzigd waarin SmartCoop evolueert en groeit. Tot hiertoe was SmartCoop juridisch gezien een coöperatieve vennootschap met sociaal oogmerk. Voortaan is SmartCoop een coöperatieve vennootschap erkend sociale onderneming/ société coopérative agréée entreprise sociale (erkende CVSO/ SCES agréée). Die evolutie wordt opgenomen in een wijziging van artikel 1 van de statuten van de coöperatie tijdens de buitengewone algemene vergadering van 21 juni 2022.

In tegenstelling tot de erkenning ‘sociaal oogmerk’ wordt de nieuwe erkenning ‘sociale onderneming’, die de vorige vervangt, gecontroleerd door de Nationale Raad voor de Coöperatie, het Sociaal Ondernemerschap en de Landbouwonderneming.

Wettelijke verplichtingen

De voorwaarden om de nieuwe **erkenning als sociale onderneming** te verkrijgen, te behouden en zich erop te beroepen, zijn opgenomen in artikel 8:5 van het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Deze voorwaarden omvatten negen punten die SmartCoop vervult en formeel heeft aangepast bij de wijziging van haar statuten in juni 2020 en juni 2022:

De vennootschap moet hoofdzakelijk tot doel hebben, in het algemeen belang, een positieve maatschappelijke impact te bewerkstelligen op de mens, het milieu of de samenleving.	Zie artikels 3 en 4 van de statuten van SmartCoop over het coöperatief oogmerk en de waarden en het maatschappelijk doel van de coöperatie.
De statuten moeten het voorwerp van de vennootschap omschrijven waarbij uitdrukkelijk tot uiting komt dat dit voorwerp dienstig is om een positieve maatschappelijke impact op de mens, het milieu of de samenleving te bewerkstelligen.	Zie artikels 3 en 4 van de statuten van SmartCoop over het coöperatief oogmerk en de waarden en het maatschappelijk doel van de coöperatie.
Elk vermogensvoordeel dat de vennootschap aan haar aandeelhouders uitkeert, onder welke vorm dan ook, mag niet hoger zijn dan de rentevoet vastgesteld door de Koning in uitvoering van de wet van 20 juli 1955 houdende instelling van een Nationale Raad voor de Coöperatie, het Sociaal Ondernemerschap en de Landbouwonderneming.	Artikel 3 van de statuten van SmartCoop vermeldt uitdrukkelijk dat de vennoten “geen vermogensvoordeel nastreven”. Artikel 43 over de bestemming van de resultaten herhaalt het principe van de niet-uitkering van dividenden.
Bij vereffening van de vennootschap is het vermogen dat overblijft na aanzuivering van het passief en terugbetaling van het door de aandeelhouders werkelijke gestorte en nog niet terugbetaalde bedrag op de aandelen, bestemd voor een bestemming die zo nauw mogelijk aansluit bij haar voorwerp.	Artikel 46 van de statuten over de vereffeningssaldi stemt overeen met deze formulering, bedoeld in artikel 8:5, 3 van het WVV.
Bij uittreding moet de uittredende aandeelhouder maximum de nominale waarde van zijn werkelijke inbreng ontvangen.	Bepaling in overeenstemming met artikel 20 van de statuten van SmartCoop.

<p>Het mandaat van bestuurder moet onbezoldigd zijn (tenzij de algemene vergadering beslist over een beperkte onkostenvergoeding of presentiegeld).</p>	<p>Artikel 23 van de statuten werd aangepast tijdens de buitengewone algemene vergadering van juni 2020 om deze formulering over te nemen.</p>
<p>Geen enkele aandeelhouder mag aan een stemming in de algemene vergadering deelnemen met meer dan een tiende van het aantal stemmen verbonden aan de vertegenwoordigde aandelen.</p>	<p>Artikel 37 van de statuten werd aangepast tijdens de buitengewone algemene vergadering van juni 2020 om de strikte regel '1 persoon = 1 stem' op te stellen.</p>
<p>Het bedrag van het dividend uit te keren aan de aandeelhouders kan slechts worden bepaald na bepaling van een bedrag dat de vennootschap voorbehoudt aan projecten of bestemmingen die nodig of dienstig zijn tot verwezenlijking van haar voorwerp.</p>	<p>Artikel 43 van de statuten over de toewijzing van de resultaten voorziet in de volledige niet-uitkering van dividenden aan de Vennoten.</p>
<p>Het bestuursorgaan van de vennootschap moet jaarlijks een bijzonder verslag over het afgesloten boekjaar opstellen waarin het tenminste melding maakt van de wijze waarop het bestuursorgaan van de vennootschap toezicht houdt op de toepassing van de erkenningsvoorwaarden, van de activiteiten die de vennootschap heeft verricht ter verwezenlijking van haar voorwerp en van de middelen die de vennootschap hiervoor heeft ingezet.</p>	<p>Dat is de opzet van dit verslag.</p>

Het einde van een crisis

De economische activiteit van de leden kende een goed herstel in 2021 en bereikte het niveau van vóór de pandemie. De acties van Smart in 2021 hadden tot doel om rechtstreekse steun te bieden aan de leden en vaste medewerkers in het licht van de coronacrisis, die dit jaar nog steeds aanwezig was, zij het minder erg dan in 2020.

Daarom laat Smart nog steeds haar stem en die van de vennoten horen bij de politieke overheden om ervoor te zorgen dat ook zij aanspraak kunnen maken op steunmaatregelen van de overheid.

Ondersteuning van het herstel

Binnen het coronaplan, dat in 2020 werd gelanceerd, behield Smart een groot deel van haar middelen om acties te kunnen ondernemen om haar vennoten te ondersteunen bij de duurzame hervatting van hun activiteiten. Zo voerde Smart aantrekkelijke, toegankelijke financieringen in door een renteloze lening (zonder dossierkosten) voor te stellen aan de leden met een Activiteit. De lening is een voorschot van gedeelde middelen ten gunste van de activiteiten van de leden. Zo kunnen ze materiaal en uitrustingen kopen, voorraden aanleggen, opleidingen volgen, of een beroep doen op de nodige investeringen (onder voorwaarden) die nodig zijn voor de economische ontwikkeling van de activiteiten. De maatregel zag het levenslicht naar aanleiding van het coronaplan in 2020 en werd voortgezet in 2021, dankzij de steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de financieringsmaatregel die door Finance & Invest Brussels werd genomen.

De in 2021 toegekende financieringen werden gebruikt om te investeren in licht professioneel materiaal (camera, computer, videomonitor ...), maar ook zware industriële machines of batterijen, en om opleidingen te betalen. Dankzij die hulpmaatregelen konden de activiteiten in kwestie investeren in hun herstel na corona en/of steun krijgen voor hun ontwikkeling. In totaal kregen 72 projecten begeleiding: 63 projecten ontvingen een financiering en 9 projecten kregen een voorschot op onkostennota's voor een totaalbedrag van de leningen van 289.686 euro.

Economische begeleiding

Sommige langlopende activiteiten hebben specifieke behoeften die verder reiken dan het kader van de gebruikelijke tools en de klassieke follow-up. Op basis van die vaststelling werd een project opgestart om de leden van Smart te begeleiden bij de verdere economische ontwikkeling van hun activiteit. Het doel bestond erin een antwoord te bieden op verschillende uitdagingen: vermijden dat gevestigde activiteiten vertrekken, zich blijven richten tot alle profielen, een duurzame oplossing voor economische ontwikkeling en een duurzaam alternatief voor het zelfstandigenstatuut vormen, blijven innoveren en de praktijk van bepaalde beroepen doen evolueren, zoals dat van de adviesverleners.

Van maart tot december 2021 testten zeven adviesverleners de verdere economische ontwikkeling uit met bepaalde Activiteiten, die specifieke noden hadden uitgedrukt: *aankoop van gebruiksvoorwerpen, bepaling van het economisch model voor een atypische activiteit, bepaling van een strategische positie, structurering van een beroepsactiviteit in volle ontwikkeling en een antwoord bieden op innovatieve juridische noden*. Zo kregen zes Activiteiten verregaande begeleiding, om te bekijken of en hoe we het aantal oplossingen op het vlak van uitrusting en/of omkadering konden uitbreiden. De adviesverleners testten verschillende vormen van begeleiding uit, meer bepaald door verder te kijken dan de unieke relatie tussen adviesverlener en lid, diverse expertprofielen (jurist, economisch profiel) rond de tafel te verzamelen en de opvolging als een project op de langere termijn te beschouwen. Ze putten ook inspiratie uit eerdere ervaringen over het voorschot op de liquide middelen en de creatie van sectornetwerken. Deze bijzonder verrijkende ervaring werd afgerond met een verslag over de verdere economische ontwikkeling van activiteiten bij Smart (*Quel accompagnement entrepreneurial chez Smart?*), met mogelijke pistes voor de evolutie van de diensten en functies.

Door middel van de coöperatieve dimensie van de gedeelde onderneming die duizenden personen samenbrengt, wil Smart aantonen dat de kracht van het collectief de individuele actie overstijgt en dat de oplossing schuilt in collectieve acties en solidariteit.

Verwezenlijking van een positieve maatschappelijke impact

Zoals vermeld in artikel 3 van de statuten van SmartCoop verbindt de Raad van bestuur van de coöperatie zich ertoe om elk jaar een bijzonder verslag op te stellen over de verwezenlijking van het sociale oogmerk van de coöperatie. Naast de specifieke acties om de economische en gezondheids crisis door corona te overbruggen, bleef Smart in het kader van haar huidige werking acties met een positieve maatschappelijke impact voeren. Ze worden hieronder opgesomd volgens de doelstellingen zoals bepaald door de statuten van de coöperatie.

Bevorderen van de sociale, economische, fiscale en juridische bescherming

Smart streefde ernaar de best mogelijke sociale, economische, fiscale en juridische bescherming te bieden:

- In 2021 was Smart in België werkgever van 18.894 personen (van wie 4.764 nieuwkomers), die zo toegang kregen tot de sociale zekerheid voor werknemers (+7,19 % ten opzichte van 2020). Samen waren ze goed voor 172.349 contracten, 576.953 werkdagen en 4.101.304 werkuren. Dat stemt overeen met **2.072 voltijds equivalenten**.
- De creatie van duurzame tewerkstelling voor bepaalde werknemers van de coöperatie. Op 31 december waren 39 leden overgestapt op een contract van onbepaalde duur, van wie 21 vrouwen en 18 mannen, en 26 voltijdse en 13 deeltijdse contracten. Hoewel de context niet gunstig was om het aantal contracten van onbepaalde duur op te trekken, schakelden in deze periode toch negen vennoten over op een contract van onbepaalde duur. Tegen het einde van het jaar waren er 24 leden met een contract van onbepaalde duur sinds meer dan twee jaar, het bewijs dat hun economische activiteit stabiel en duurzaam is. Leden die zich in een moeilijke situatie bevonden, konden een beroep blijven doen op tijdelijke werkloosheid om de afname van hun activiteit omwille van corona te compenseren. Door de crisis werden de voordelen en mogelijkheden van het contract van onbepaalde duur bij Smart duidelijk, meer bepaald dat de professionele loopbaan beschermd wordt zonder de vrijheid van het ondernemen te ondermijnen. Het contract van onbepaalde duur vormt steeds meer een alternatief voor het zelfstandigenstatuut voor de personen die zich voor lange tijd bij Smart inschrijven en wier economische activiteit blijft groeien. We hebben tijdens de algemene vergadering ook een eerste workshop georganiseerd om de leden met een contract van onbepaalde duur te verwelkomen. Zo konden ze iemand van HR ontmoeten, ook al moest het van op afstand.
- Voortzetting van de opleidingen voor alle teams van vaste medewerkers: er werden 159,5 dagen opleiding georganiseerd voor in totaal 220 deelnemers. Het integratietraject voor nieuwe werknemers werd herbekeken en omvat nu een gezamenlijk traject van twee weken (voorstelling diensten, ontmoeting met de teams, workshops over de geschiedenis van Smart, de strategie van de coöperatie ...), een vorming met betrekking tot de functie en 40 uur intensieve opleiding bij de begeleidende teams.
- De juridische dienst van Smart gaf in 2021 meer dan 3.200 consultaties aan meer dan 1.800 vennoten en gaf aan meer dan 120 personen een opleiding arbeidsrecht, internationale mobiliteit en auteursrechten.

Bevorderen van de erkenning van ons sociaal en economisch nut

- Een bijzondere beslissing komt van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ). Die historische overheidsinstelling kende Smart en haar gemeenschap van leden met een Activiteit [een compensatiepremie van bijna 3 miljoen euro toe in de vorm van een terugbetaling van de werkgeversbijdragen](#). De premie maakte deel uit van een steunmaatregel voor ondernemingen in de sectoren die het zwaarst getroffen werden door de coronacrisis.
- Realisatie van de podcast "Sacré Travail !". Het project werd opgestart in 2021 en wilde de diversiteit van de leden uit de Smart-gemeenschap in de schijnwerpers

- zetten. Het was ook de bedoeling om banden te creëren en bepaalde vormen van isolement te doorbreken door de vinger te leggen op de arbeidsomstandigheden, vragen, successen en twijfels waarmee de werkers van Smart dagelijks te maken krijgen. Er werden in totaal 6 podcasts gemaakt die 2.245 keer beluisterd werden.
- Op internationaal niveau coördineerde Smart de werkgroep van het CECOP-netwerk over atypisch en platformwerk en coöperaties. In maart 2021 publiceerde de werkgroep aanbevelingen over een voorstel tot een richtlijn voor platformwerkers. Dat document diende als basis voor gesprekken met verschillende vertegenwoordigers van de Europese Commissie en het Europees Parlement.
  - Smart bleef instaan voor de coördinatie van de werkgroep Future of work van de *International Cooperative Entrepreneurship Think Tank (ICETT)* van de ICA. In dat kader werd een webinar georganiseerd over het wat en hoe van werk, en er kwam ook een tussentijds rapport uit. Het rapport zal worden afgerond in 2022.
  - Smart nam actief deel aan het Wereldcongres van de Internationale Coöperatieve Alliantie in Seoel en formuleerde samen met andere coöperaties uit verschillende continenten aanbevelingen over de digitalisering van de coöperatieve wereld.
  - Smart is een actief lid van de netwerken Febecoop, SAW-B, la Coop des Communs.
  - In nauwe samenwerking met de vzw Professionele Vereniging van Creatieve Beroepen (die integraal deel uitmaakt van de groep Smart), blijft de coöperatie inzetten op Levenslang Leren (met een focus op het tewerkstellingsbeleid, de sociale en solidaire economie, de economie van de cultuur, het cultuurbeleid, de sociale zekerheid, de verdediging van freelance werkers, de *commons* ... en specifieke aandacht voor de coöperatieve beweging. Zo werden er 16 publicaties gerealiseerd in 2021 (waarvan een vierde in het Nederlands werd vertaald), zoals "De leden van Smart in de kijker, een studie op basis van werkaangiften" van Pierre Bataille en Louise de Brabandère op basis van de gegevens van Smart, "Je wordt niet als bestuurslid geboren, maar word je het?" van Joëlle Boucher, op basis van de getuigenis van bestuursleden.
  - Naast die publicaties werden er in samenwerking met SAW-B zeven conferenties/debatten georganiseerd, zowel via videoconferentie als in persoon, als een combinatie van beide. Daarbij werden onderwerpen aangekaart zoals het neoliberalisme en populisme en hoe zich ertegen te wapenen, transitie naar een nieuwe maatschappij of de Uber-wet in Europa.
  - In het kader van het project "School voor de coöperatie" verdedigt en beschouwt de coöperatie haar politiek project ook als een educatief project, door professionals in heel Europa te helpen hun eigen emancipatievaardigheden te versterken. Naast de diensten die Smart aanbiedt, streeft de 'school' naar sociale verandering. Ze werd met andere coöperatieve partners bedacht als een common, in open source, om elke vennoot toe te laten contacten te leggen met anderen en zo bij te leren. In 2021 organiseerde Smart verschillende evenementen om de coöperatieve cultuur te delen en over te dragen, participatie in de hand te werken en vooruitgang te boeken met de school voor de coöperatie.

Er werden workshops opgezet voor de vennoten en de permanente medewerkers om de coöperatieve cultuur uit te dragen en de coöperatieve werking bevattelijk te maken, bijvoorbeeld over het lidmaatschap en coöperaties, over onderwerpen ter voorbereiding van de algemene vergadering en over de participatiemogelijkheden binnen Smart. Ook de integratiesessies voor de nieuwe vaste medewerkers passen daarin.

In de loop van 2021 werden nog andere workshops georganiseerd, bijvoorbeeld over de geschiedenis, de juridische organisatie en het economisch model van Smart.

Om de coöperatieve initiatieven nog beter te kunnen uitrollen, was het dankzij een eerste ontmoeting tussen de directies mogelijk om in samenwerking met de lokale kantoren acties voor te stellen voor de leden (workshops, ontmoetingen, opleidingen, praktijkuitwisseling ...).

Ten slotte vonden er verschillende ontmoetingen plaats om een 'school voor de coöperatie' te kunnen beleven over de grenzen van de coöperaties heen, door te steunen op de coöperaties van Bigre !, de Manufacture coopérative of de netwerken voor Levenslang Leren.

- De coöperaties Coopaname, Oxalis en Smart organiseren jaarlijks de Bigre Rencontre in Sète, vlak bij Montpellier. Het is een week vol intense uitwisselingen met de bedoeling om de coöperatieve geest te stimuleren, ruimte te bieden voor opleiding en uitwisseling, de best practices van andere ondernemingen te observeren en nieuwe coöperatieve partnerschappen in de hand te werken. Nadat we in 2020 door de gezondheids crisis gedwongen werden om het format aan te passen naar een reizende editie keerden we in 2021 terug voor een Bigre ! in Sète met alles erop en eraan. De Bigre Rencontre vond van 23 tot 27 augustus plaats in Sète, dicht bij Montpellier, goed voor 250 deelnemers, 85 animatoren, 100 workshops, 200 uur debatten en gesprekken, 6 uur liveradio en 300 uur zon. Gelegenheden te over om elkaar in levenden lijve terug te zien, samen dingen te doen en samen te werken.

Bevorderen van de persoonlijke ontplooiing en de keuze voor een optimale, toegankelijke werkomgeving

- In de zomer van 2021 werden de leden bevestigd over de toegankelijkheid van de Smart-diensten. De enquête leverde meer dan 450 antwoorden op. Na anderhalf jaar van lockdowns en thuiswerk bleek het nodig om te evalueren of het contact met de teams van de coöperatie nog steeds aan de verwachtingen voldeed. Er kwamen verschillende lessen en tendensen naar voor. Zo waren de respondenten even tevreden over een afspraak op afstand, per telefoon of in persoon en hadden ze geen specifieke voorkeur voor een van de drie. Ten slotte noteren we een aanzienlijke verbetering op het vlak van algemene toegankelijkheid tussen de coronaperiode (4,9/10) en de periode daarna (7,28/10). De bevraging droeg niet alleen bij tot het plan voor de heropening van de kantoren dat in september 2021 werd toegepast. Ze diende ook als basis voor tal van projecten, waaronder een project om de huidige werking rond de polyvalentie van de taken van de adviesverleners te hervormen.
- Gedeelde werkruimtes: er werd doorgewerkt aan de ontwikkeling van het netwerk van *third places*: meer dan 8.700 m² gedeelde werkruimten in België, in dienst van de gemeenschap.
- In 2021 organiseerden we in totaal 68 opleidingen (waarvan 32 op afstand), die door 694 personen gevolgd werden. Een opleiding volgen is ook elkaar terugzien: met de terugkeer van de opleidingen in persoon vanaf het tweede semester bleek dat de leden er zin in hadden, niet alleen om zich bij te scholen, maar ook om elkaar terug te zien tijdens een opleiding, samen te praten en samen te werken. Daaruit blijkt dan weer de beperking van opleidingen op afstand, nochtans een ideaal format voor technische opleidingen bijvoorbeeld. Alleen zijn ze niet bevorderlijk voor een goede groepsdynamiek of informele uitwisselingen, die nochtans nodig zijn voor de coöperatieve samenwerking tussen de deelnemers.

- Al die bedenkingen werden meegenomen in de samenstelling van het opleidingsaanbod 2022.
- De coronacrisis heeft ons in veel opzichten beïnvloed en droeg ertoe bij dat we onze manieren van werken in vraag stelden. Na de periode van verplicht telewerk in 2020 was het nodig om structureel telewerk toe te passen in onze onderneming en in te zetten op een beter evenwicht tussen werk en privé voor onze vaste medewerkers, terwijl we een kwaliteitsvolle dienstverlening voor de leden bleven verzekeren. Na overleg met de personeelsafvaardiging werd het charter telewerk van kracht op 18 oktober 2021.
  - Als uitvoering van haar strategie 2021-2025 die steunt op de aanbevelingen van Smart in Progress werd beslist om het participatieve proces in 2021 voort te zetten. De belangrijkste ambitie van Smart in Progress is een brede participatie om bepaalde thema's uit te diepen en te analyseren, om uiteindelijk aanbevelingen op te leveren die vervolgens worden bezorgd aan de Raad van bestuur.
  - In 2020-2021 werden 3 thema's besproken, die samen aanleiding gaven tot 59 aanbevelingen. Door de bewogen actualiteit ontving de Raad van bestuur de aanbevelingen pas in 2022.

In de voorbije jaren hebben we wel vastgesteld dat de cycli van Smart in Progress veel aanbevelingen opleverden die heel nauw aansloten bij de aanbevelingen van vorige jaren. Bovendien overlaptten veel aanbevelingen elkaar. Ze vulden andere aan, maar waren toch niet helemaal hetzelfde, en bestaan dus vooral naast elkaar.

Door die vaststelling vonden we dat het tijd was om te stoppen, de pauzeknop in te duwen en alles te overzien ... Sinds juni 2021 zijn er dus geen nieuwe thema's of werkgroepen geweest.

We gebruiken die tijd om de balans op te maken over het proces. We vinden het immers belangrijk om te verduidelijken en te tonen welke acties ondernomen werden als gevolg van het werk van de verschillende werkgroepen. Het is de bedoeling om onze manier van werken te doen evolueren door andere formats uit te proberen, waarbij een gemeenschap zoals die van Smart betrokken kan worden (meer dan 30.000 vennoten in 2021).

- Het ethisch comité is een raadgevend orgaan dat voor de hele Smart-groep is opgericht en waakt erover dat de praktijken van de coöperatie en de waarden die ze uitdraagt overeenstemmen. Het ethisch comité kwam in 2021 bijna maandelijks bijeen en schreef verschillende aanbevelingen uit.
- Het Diversiteitsplan, dat in december 2020 door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd goedgekeurd, is het resultaat van een samenwerking met Actiris, en werd voortgezet in 2021. De voornaamste doelstelling bestaat erin toekenning te krijgen van het diversiteitslabel voor de toepassing van een diversiteitsbeleid binnen de onderneming. Het doel: vechten tegen discriminatie en verzekeren van een gelijke behandeling van de medewerkers. Tegen 2023 zullen een tiental acties worden opgezet.

Delen van de middelen en de risico's

- De interne dienst voor preventie wordt geleid door een preventieadviseur van niveau 1 die steunt op de expertise van een externe dienst (CESI). Zijn taak is dubbel: hij grijpt in wanneer een ongeval plaatsvindt maar helpt ze ook te voorkomen. Hij zet immers preventieacties op in samenwerking met het CPBW (Comité voor preventie en bescherming op het werk).

- In 2021 hebben we verschillende projecten op touw gezet op het vlak van risicopreventie: uitwerking van een preventiebeleid, communicatiecampagne, gerichte informatie- en/of sensibiliseringscampagnes per sector, uitwerking van werkpostfiches met vermelding van de risico's en verbetering van het gezondheidstoezicht. Dat zijn enkele voorbeelden van acties die in 2021 werden goedgekeurd en in 2022 uitgerold zullen worden voor meer veiligheid op het werk voor iedereen. In 2021 noteerden we in totaal 28 arbeidsongevallen. — Ongevallen, geschillen of materiële schade kunnen ernstige financiële gevolgen hebben, niet alleen voor de activiteiten van de leden, maar ook voor de coöperatie. Smart beschikt dus over erg complete gedeelde verzekeringstools. De individuele kosten voor elke activiteit blijven daarom in verhouding tot het geboden beschermingsniveau. Alle gebruikers kunnen een beroep doen op een verzekering "burgerlijke aansprakelijkheid" die de fysieke en materiële schade dekt die aan derden wordt toegebracht. Indien van toepassing worden er tools ter beschikking gesteld om ook het materiaal te dekken dat door de vennoten wordt gebruikt en dat door de coöperatie werd gekocht, of voor bepaalde specifieke activiteiten. De verzekering en de veiligheid van de werknemers zelf is een prioriteit voor de gedeelde onderneming, persoonlijke risico's zijn dus ook verzekerd. In België wordt dat systeem geïmplementeerd in overeenstemming met de wettelijke verplichtingen. Voor bepaalde risico's werden de opties uitgebreid. Zo verzekert de coöperatie ongevallen op het werk en van en naar het werk, ongevallen op dagen dat de vennoten niet met een Smart-contract werken (tot één jaar na hun laatste contract), en ongevallen tijdens professionele opdrachten in het buitenland.
- De terugvordering van de schulden van de klanten van onze vennoten gaf in 2021, in België alleen, aanleiding tot de automatische verzending van 30.194 betalingsherinneringen (voor 179.878 verzonden facturen), goed voor een gemiddeld uitstaand bedrag van 12.246.858 euro.